

[Anne Grete Holmsgård]

af, at nu var det nødvendigt med en 1.000 m sikkerhedszone, hvilket betød, at det var nødvendigt at evakuere det meste af Neksø, hvis der skulle en bombe i land.

Hvad har det så betydet? Ja, det har betydet, at nu overlader man det i stor udstrækning til fiskerne selv at håndtere problemet.

Forsvarsministeren sagde ganske vist, at man gav fiskerne god bistand, og at man i alle tilfælde, hvor det var muligt, kom ud til dem. Men så vil jeg godt læse op af det udkast til nyt afsnit i Fiskeriårbogen for 1986, som er optrykt i Dansk Fiskeritidende – og jeg citerer:

»Det skal også understreges, at opfiskede krigsefterladenskaber samt fiskelaster, som er forurenede af kemisk ammunition (krigsgas), ikke må ilandbringes, uden at myndighedernes tilladelse hertil foreligger.« Ikke et ord står der om, at der er dumpningsforbud. Nej, det, der står, er, at det ikke må bringes i land. Hvad er det så for en besked, man giver fiskerne? Ja, det er selvfølgelig den besked, at det her skal dumpes.

O.k., så er der kommet et nyt udkast, som er gået i trykken, men her er linjen fuldstændig den samme. Det oplyses på intet tidspunkt, at der er dumpningsforbud. Det oplyses på intet tidspunkt, at det første, fiskerne skal gøre, er at kontakte søværnet. Tværtimod; når man læser dette igennem, og selv om man gør det grundigt, får man det indtryk, at man skal smide skidtet fra sig, og så bagefter, når det hele er sket, skal man kontakte søværnet. Er det virkelig ministerens svar på, hvordan man rådgiver fiskerne inden for lovens rammer.? Jeg vil godt have at vide, om dette har været sendt til høring i miljøministeriet, og hvis det har: hvad har miljøministeriet sagt til det? Jeg mener simpelt hen, at det er så uansvarligt at sende sådan noget ud til fiskerne, at det med det samme burde trækkes tilbage.

På den baggrund er det i hvert tilfælde meget svært for mig at se, at det skulle være fiskernes sikkerhed, forsvarsministeren har haft i tankerne, og ikke noget helt andet.

Så vil jeg godt gå lidt videre med sikkerhedsbestemmelserne. Hvad har situationen været? Ja, den har været den, at genudlægningstilladelserne blev standset mundtligt i efteråret 1983, og det var helt klart miljøministeriets holdning, at der skulle findes en varig løsning. Ikke desto mindre søgte for-

svaret igen i marts 1984 og igen i september 1984 om genudlægningstilladelser. Da kunne man altså godt genudlægge, og der står intet om, at der i disse forbindelser skal evakueres. Hvad er konklusionen af det? Den er selvfølgelig, at når forsvaret vil genudlægge det, der ligger i Vestermarie, og transportere det ned til havnen og smide det om bord på nogle skibe og sejle det ud og dumpe det, så er det ikke nødvendigt at evakuere, men når nøjagtig den samme type gasammunition, bare i våd tilstand, altså i mindre farlig tilstand, kommer op fra havet, kan man pludselig ikke få det i depot, uden at der skal evakueres i en radius på 1.000 m rundt om hele transportvejen og i Neksø. Nå ja, kan man så sige, men var det ikke, fordi de tyske eksperter, der kom herop i december 1984, havde nogle nye oplysninger? Jo, det indtryk fik vi jo i miljøudvalget efter flere samråd, indtil vi så fik et svar fra forsvarsministeren den 5. april 1985 – det er alm. del, bilag 356 – hvori han skriver:

»Der fremkom således under besøget ikke oplysninger om risici, der ikke allerede var kendt af danske myndigheder.« Og senere skriver ministeren: »Det vesttyske erfaringsmateriale knyttede sig især til gasammunition, der forefindes på land, og kendskabet er ikke specielt baseret på erfaringer med gasammunition, der opfiskes fra havbunden.«

Hvad var sagen? Det var den, at tyskerne kom og kiggede i Vestermarie, og så tænkte de: Vorherre bevares, sikken et roderi, det er dog uanstændigt. Men de kom altså, med forsvarsministerens egne ord, ikke med nye oplysninger om risici, der var ikke noget nyt. Man havde vidst det hele i forvejen. Ja men hvis man havde vidst det hele i forvejen, så må forsvaret jo have handlet totalt uforsvarligt i hele den periode, hvor man har transporteret bomberne op til depotet i Vestermarie, genudlagt dem og søgt om genudlægningstilladelser, men fået nej.

Det må være konklusionen, hvis det passer, at der er tale om helt nye farer, som forsvarsministeren ganske vist har haft noget vanskeligt ved at komme med saglige argumenter for, og det kan jeg egentlig godt forstå, for i foråret 1985 kom det jo også frem – og det var vel at mærke, efter at forsvaret havde sagt evakuering – at man uden for depotet i Vestermarie i en plasticspand havde opbevaret gasammunition indeholdende eks-